

Vita mössor och sång i juni

Berättelse

I Sverige firar man en stor fest i juni. Den heter studenten. Då slutar ungdomarna sitt sista år på gymnasiet. Gymnasiet är skolan man går i när man är ungefär 16 till 19 år.

På den här dagen får eleverna en vit mössa. Mössan kallas studentmössa. Den är ett tecken på att man är klar med skolan. Många bär också blommor runt halsen.

En vanlig tradition heter utspring. Då springer eleverna ut från skolan. Familj och vänner väntar utanför. De har med sig blommor och ofta en skylt. På skylten finns en bild på eleven som liten. Det är ofta många glada människor och mycket ljud.

Efter utspringet åker många på studentflak. Ett studentflak är ett stort lastbilssläp. Det är pyntat med björkris och skyltar. Eleverna står på flaket och åker genom staden. De spelar hög musik och sjunger.

En känd sång på den här dagen heter Studentsången. Den börjar med orden "Sjungom studentens lyckliga dag". Sången är mycket gammal. Den sjöngs första gången 1852 i staden Uppsala.

Studenten är en glad dag. Många ungdomar minns den länge. Det är en fest för att man har klarat skolan.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
studenten	festen när man slutar sista året på gymnasiet
gymnasiet	skolan man går i ungefär 16–19 år
studentmössa	en vit mössa man får när man är klar med gymnasiet
tecken	något som visar att en sak är sann eller klar
tradition	en vana som man har haft i många år
utspring	när eleverna springer ut från skolan till sin familj
skylt	en stor lapp eller bild som man håller upp
studentflak	ett pyntat lastbilssläp som eleverna åker på
pynta	göra fint med blommor, ris eller färger
fira	ha en fest för något roligt

Läsförståelsefrågor

1. När på året firar man studenten i Sverige?
 1. På vintern, i december.
 2. På sommaren, i juni.
 3. På hösten, i oktober.
2. Vad är en studentmössa ett tecken på?
 1. Att man just har börjat skolan.
 2. Att man är klar med gymnasiet.
 3. Att man har vunnit en tävling.
3. Vad händer vid ett utspring?
 1. Eleverna springer ut från skolan och möts av familj och vänner.
 2. Eleverna stannar kvar i klassrummet hela dagen.
 3. Eleverna går hem ensamma utan att säga något.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Många elever åker på studentflak efter utspringet.
 2. Studentmössan är svart.
 3. Alla elever i Sverige får exakt samma presenter.
5. Vad gör eleverna på ett studentflak? Svara med egna ord.

Facit

1. 1. På sommaren, i juni.
2. 1. Att man är klar med gymnasiet.
3. 1. Eleverna springer ut från skolan och möts av familj och vänner.
4. 1. ja b) nej (mössan är vit) c) det står inte i texten (texten säger inget om exakt vilka presenter alla får)
5. Exempel på svar: De står på ett pyntat lastbilssläp, åker genom staden, spelar hög musik och sjunger.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Konkret högtidstext som passar för att öva ord om årstider, skola och fest (juni, gymnasiet, fira). Tema: högtider och traditioner i Sverige. Fråga 2 kräver en första, enkel slutsats. Låt eleverna jämföra med hur man firar slutet på skolan eller en examen i deras egna länder.

Diskussionsfrågor

- Hur firar man slutet på skolan där du kommer ifrån? Finns det en särskild dag?
- Bär man en speciell hatt eller speciella kläder vid en sådan fest i ditt land?
- Vad tycker du om att åka på ett flak med hög musik genom staden? Skulle du vilja göra det?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om en glad fest som du har varit på. Var var festen, vilka var med och vad gjorde ni?

Källor och faktagranskning

- Institutet för språk och folkminnen (Isof) – Studentfirande: <https://www.isof.se/utforska/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-arets-namn-och-handelser/handelser/studentfirande>
- Wikipedia – Studentexamen: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Studentexamen>
- Wikipedia – Studentsången: <https://sv.wikipedia.org/wiki/Students%C3%A5ngen>
- Levande muskarv – Prins Gustaf, Studentsången: https://levandemusikarv.se/composers/gustaf-prins/SMH-W5345-Studentsang_Studentsangen_Sjung_om_studentens_lyckliga_dag

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: I Sverige firas studenten i juni, oftast i början eller mitten av månaden, när eleverna går ut sista året på gymnasiet; exakt datum bestäms av varje skola, så det finns inget gemensamt datum för hela landet. Den vita studentmössan blev enligt Isof ett officiellt tecken på avlagd examen 1862; tidigare användes en så kallad abiturientmössa. Studentmössan bärs i hela Norden men ser olika ut på olika platser – i Sverige finns till exempel en särskild Lundamodell. Studentexamen flyttades från universiteten till läroverken/gymnasierna 1864. Riksdagen beslutade 1964 att avskaffa den formella studentexamen, och de sista eleverna tog studenten enligt det gamla systemet i slutet av 1960-talet (Isof anger 1968). Det är vanligt att fira med "utspring", då eleverna springer ut från skolan och möts av familj och vänner med blommor och ofta plakat med barnbilder. Många åker sedan på "studentflak" – pyntade lastbilssläp – genom staden med hög musik och sång. En vanlig sång är "Studentsången" ("Sjungom studentens lyckliga dag"), med text av Herman Sätherberg och musik av Prins Gustaf; den framfördes första gången 1852 i Uppsala. Det är vanligt att bära mössan tillsammans med blomsterkransar eller blommor runt halsen och att få presenter av släkt och vänner. OSÄKERHETER OCH MYTER: Det sägs ofta att studentmössan först bars av Uppsalastudenter 1842, men årtalet förekommer mest i populärkällor och bör anges försiktigt. Exakt när den formella studentexamen helt upphörde varierar mellan källor (Isof anger sista eleverna 1968, vissa uppgifter nämner enstaka examina 1969), därför skrivs "slutet av 1960-talet". Seden att kasta mössan i luften och tron att "ju högre den flyger desto bättre går det" är en folklig sed snarare än en verifierad regel och beskrivs som något "det sägs". Studentflakens utformning och regler (säkerhet, datum) skiljer sig mellan kommuner och år, så texterna undviker exakta påståenden om hur det går till överallt.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.